

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

Posamezna številka velja 1 dinar.

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu. Naročnina za vse leto dvanajst (12) dinarjev. — Za Italijo 7 Lir, Avstrijo 2 in pol šilinga, za Ameriko 0.40 Dol. Za druge države vrednost 20 Din. — Naslov: »Naš dom«, Maribor, Koroška. cesta 5. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gospodarska ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Obreduje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje vlagateljem rentnega davka.

PRVI IN EDINI SLOVENSKI ZAVAROVALNI ZAVOD VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17.

V LJUBLJANI

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17

Sprejema: V požarnem oddelku: zavarovanja vseh poslopij in premakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina, cerkvene zvonove proti razpoki, steklo in zrcala proti ubitju po znatno nizkih cenah. — V življenjskem oddelku: Zavarovanje na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

Podružnice: Sarajevo, Vojvode Stepe obala 42; Zagreb, Mihanovičeva ulica 2; Celje, Cankarjeva ulica 4; Split, Ulica XI. puka 22; Beograd, Dečanska ulica 27. Ceniki in pojasnila z obratno pošto brezplačno. Zanesljivi posredovalci se vedno sprejemajo.

Zadružna gospodarska banka

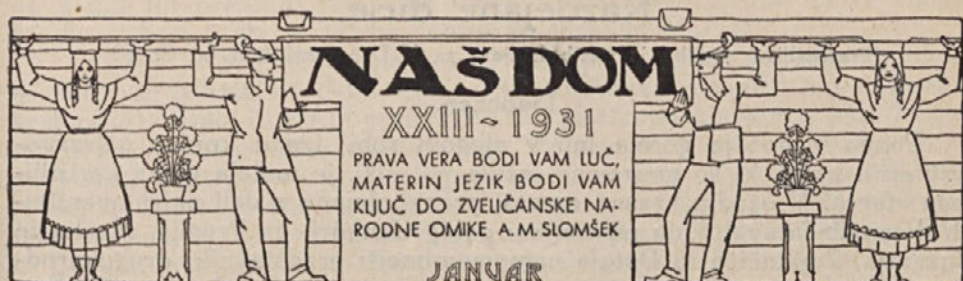
d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

Podružnice: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj,
Maribor, Novisad, Sombor, Split, Šibenik.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji, prodaja vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

Blagovest krščanske kmetske mladine.

Slovenska družba je v težkem gospodarskem, moralnem in kulturnem razkroju; vsepovsod grozi razdejanje. Kdo bi razmotrival, po čigavi krivdi. Dejstvo je tu. Mladina je k velikemu pozvana, zlasti kmetska mladina, ki ji je krščanstvo tista velika osnova, raz katere motri položaj. Del naše dijaške mladine se izčrpava v vpitju in puhlih frazah, povzetih iz vseh vetrov, ter bahatem postavljanju; delavska mladina trpi na težkih posledicah slabega gmotnega in moralnega položaja ter izrazito materialistično usmerjene marksistične miselnosti. Krščanska kmetska mladina je izhod in rešitev iz težke zagate; njene življenske vrline, njen nepopačen značaj in v bistvo položena nadarjenost jo k temu v polni meri usposablja. Ni tej mladini niti za besede in plehke fraze in tudi ne za hinavščino v mislih in dejanjih. Za delo je ustvarjena ter za uresničevanje njenega veličastnega programa.

V versko-nravnem pogledu: dvigniti našo vas do vzorne višine duhovnega in nramnega življenja.

V prosvetnem oziru: zanesti Slomškovega duha in blagoslov katoliške prosvete do poslednjih obronkov slovenske zemlje.

Na gospodarskem polju: z vso močjo volje in sposobnosti povzročiti položaj, ki bo predstavljal boljše, blagoslovljenejši dni našega kmetskega gospodarstva — za napredovanje v sredstvih poljedelskega obdelovanja, za kmetijsko zbornico, za kmetijsko starostno zavarovanje, za močno združniško gibanje, za prvenstvo kmetstva ter njegovih teženj in potreb.

Velika je blagovest krščanske kmetske mladine; v težki dobi se poraja, ko je naša slovenska družba na njenih vrhovih na tem, da se sesuje. Krščanska slovenska kmetska mladina je znanilka pomladi, ki prihaja, veličastnega programa, ki poganja iz najosnovnejših pravic našega slovenskega kmetskega ljudstva. Če bo treba rušiti, bo rušila; toda rušila bo samo zato, da zablesti na teh ruševinah ponosnejša, lepša zgradba.

Slovenska krščanska kmetska mladina je napoved dela in borbe; kdo je, ki meni, da bo lahko zastavil njeno pot? Legije fizično in nramno močnih kmetskih fantov bodo vsakogar pregazile in pomandrale. Zakaj za veliko, še nedobojevano veliko pravdo gre.

Zbirajte pri vsaki priliki za tiskovni sklad »Našega doma«.

Razdejane duše.

(Pretresljiva zgodba iz naših krajev; za N. D. napisal fant od Soče.)

Ljubezen.

Pozno v noč je gorela luč v njegovi sobi; iznad kopice najraznovrstnejših knjig, ki so neurejene ležale po mizi, je molela glava častitljivega starca. V ozadju krasna omara, prenapolnjena z deli najznamenitejših domačih in svetovnih pisateljev: poleg Cankarja in Preglja, Meška in Finžgarja, Zupančiča in Detele najpomembnejši predstavniki drugonarodnega duha in pisateljskega ustvarjanja — Shakespeare, Goethe, Schiller, Dostojevski, Tolstoj, Turgenjev, Gorki, Čehov, Ibsen, G. Hauptmann ter drugih svetovnih orjakov cela vrsta. Na najvidnejših mestih pa so blestela imena sv. Avgušтина, Tomaža Akvinčana ter drugih znamenitih mož iz cerkvene zgodovine. V kotu glasovir; v trenutkih, ko ni bilo več mogoče zadoščati zahtevam glave, je bilo treba prisluhniti srcu, in je sedel ter zaigral najveličastnejše skladateljske tvorbe; posebno Verdija je vzljubil ter njegovo glasbo.

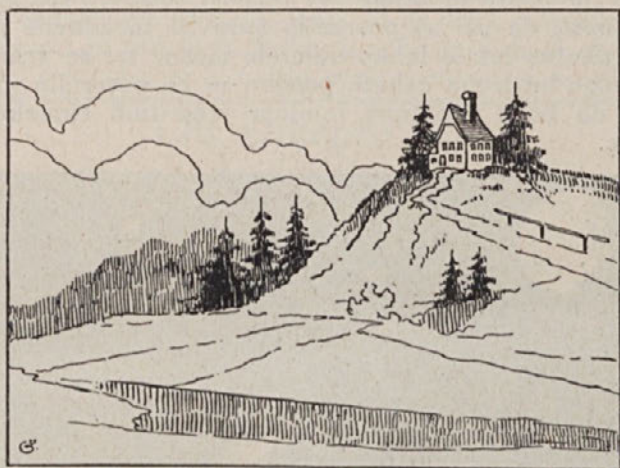
Visole si je bil izbral za domovanje; Visole gori na hribčku nad vasjo. Notranjega zadovoljstva, veselja in mirnega počitka je bil našel tam zgoraj. Štirideset let je stopal po lestvici svoje vojaške karijere ter dosegel najvišjo čast, ki je je mogel postati deležen. In je šel v pokoj ter si na Visolah s prihranki kupil hišo, gradiču podobno, da je lahko vsako jutro in zvečer, predno je legel k počitku, zrl na svoj rojstni kraj tam spodaj.

Gospod Marko so mu splošno dejali vsi, ki so ga poznali; in teh je bilo veliko spodaj v Dobravi in sosednjih župnijah ter daleč naokoli, zakaj gospod Marko je bil zelo prijazen gospod, z vsemi ljubezniv in vljuden. To je tičalo v njegovem bistvu; iz najglobljih osnov njegovega značaja je prihajalo. Od blizu in daleč so ljudje čutili toplino njegovega srca. Spoštovale so ga korenine iz Dobreave in Selc, plemenite grče iz Podnarta in Roden, gospodarski veljaki iz Osoj in Poljane. H gospodu Marku jih je vodila pot, če so se med seboj pravdali do samouničenja ali pa če so jih tiščale gospodarske in druge brige ter skrbi. Gospod Marko je vedno dobro svetoval in odsvetoval. Nemalokrat je sicer okusil resničnost rekla, da je dobrota sirota; toda njegovo ravnanje je v vsakem slučaju ostalo v skladu z bistvom njegove dobre narave. Na večer usojenih mu dni je živel gospod Marko v čudovitem soglasju z vsem, kar ga je obdajalo: z ljudmi daleč naokoli; s ptički pod nebom, ki so prihajali k njegovemu oknu pričakujoč očetovske njegove dobrote; z rastlinami, ki jim je pomagal k rasti in solncu, z vsem božjim stvarstvom . . .

Bili so časi, ko gospod Marko ni bil sam; toda prišlo je, da je tisto bitje, ki mu je bilo usojeno za skupno zakonsko sožitje, takoj ob pričetku srečnih dni podleglo neozdravljivi bolezn. Na ljubljeno Eleonoro je ostal še samo trpek spomin; ni bilo bitja, ki bi ob pogledu nanj mogel poživljati prijetnost preteklih dni. Gospod Marko je ostal sam in postal samotar; preko dvajset let mu je gosposinjila Urška, gosposinjila z vso nežnostjo, skrbnostjo in varčnostjo. Gospod Marko jo je vzel k sebi tudi

na Visole ter prenašal vse svoje izraze hvaležnosti na sina vdove Urške. Ljudje so vedeli, da je Janko ljubljeneц gospoda Marka.

Vzljubil je gospod Marko Janka; vzljubil z očetovsko ljubeznijo. Ko je Janko še pohajal osnovno šolo, se je ta ljubezen razodevala v najraznovrstnejših darilih, ki jih je gospod Marko poklanjal ubogemu, toda bistremu in nadarjenemu sinu vdove Urške. Potem pa je gospod Marko, ko je prepoznal bogate darove, ki jih je Stvarnik naklonil Janku, poskrbel, da je Janko lahko dovršil srednjo šolo, ter ga vseskozi osem let vzdrževal. Želja matere Urške je bila, da bi njen edinec posvetil svoje življenje Bogu in Cerkvi; toda Janka je vleklo drugam in gospod Marko je bil mnenja, da mu je pri izbiri poklica treba pustiti svobodo. Janko je vračal vso to naklonjenost s hvaležnostjo in sinovsko udanostjo; z vso svojo pridnostjo,

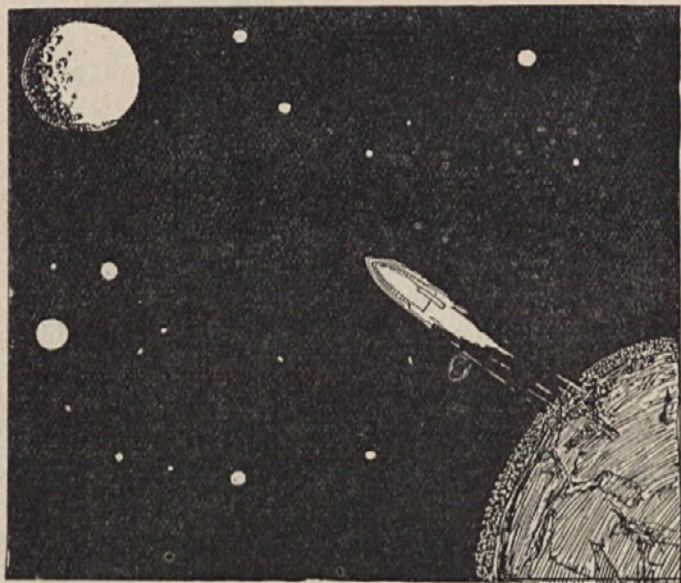
nadarjenostjo in skromnostjo glede potreb življenja se je bil lotil svojega vseučiliškega študija ter postal inženjer. Ravno tiste dni je bilo, ko se je bil priboril do cilja: z ljubeznijo in nežnostjo ga je bilo sprejelo materino srce, s ponosom gospod Marko, ki je tedaj čutil, da je bil izpolnil precejšen del svoje življenske naloge — Janko, tako vzgojen in izobražen, je bil vidno zadoščenje za njegova plemenita prizadevanja; bilo je tedaj, ko se je Janko z notranjim zadovoljstvom kot inženjer vrnil na Visole; v tistih dneh se je v vseh delih starega sveta zanetil strahovit požar, da so zublji v besnem plantenju s krvavo rdečim sijajem razžarili obzorja ter obsegli pol sveta. Janko je bil star dovolj, da je moral v vojsko. Ob njegovem odhodu je bilo: pozno v noč je gorela luč v sobi gospoda Marka; iz pritličja pa je bilo celo noč in v rane ure naslednjega dne slišati globoko ihtenje — bila je skrb in bojazen ljubeče matere. Mesec dni pozneje, ko ni bilo o Janku nobene vesti in nobenega glasu, se je materino srce v bridkosti zlomilo.

(Nadaljevanje.)

Ali je možen polet na mesec?

Lansko leto smo v nekaj številkah N. D. objavili par poglavij iz zanimivega romana »Žena na mesecu«. Pozneje smo prejeli od naročnikov več vprašanj, da-li je mogoče misliti, da bodo ljudje z raketnim letalom

lahko poleteli skozi vesoljstvo na mesec. Na tem polju so se delali že številni poizkusi; najznamenitejši raziskovalec tega vprašanja, kako uresničiti misel poleta na mesec, je slovit profesor O b e r t h, ki je osnoval v Berlinu poseben laboratorij za sestavo takozvanega raketnega letala, s katerim naj bi bil možen let skozi vesoljstvo na mesec. Tudi znani francoski inženjer Guido P i r q u e t je vnet zagovornik možnosti leta skozi vesoljstvo. Mnogi vseučiliški profesorji, ki se bavijo z raznimi prirodoslovnimi vprašanji, pa so mnenja, da je misel možnosti leta skozi vesoljstvo neresna. Prav zanimivo je v tem pogledu mišljenje ravnatelja vseučiliškega zvezdoslovnega zavoda v Pragi profesorja dr. V. H e i n r i c h a, ki dopušča možnost in verjetnost, da se bo v bližnji ali daljši bodočnosti posrečilo rešiti vprašanje leta s pomočjo raketnega letala v vesoljstvo in v prostor, kjer ne vpliva in deluje več težnost zemlje. Prof. Heinrich predpostavlja možnost, da se bo posrečilo spraviti tozadevne poskuse tako daleč, da bo raketno letalo lahko obletelo mesec ter se vrnilo na zemljo; toda precej dolgo bo treba čakati, predno se bo posrečilo sestaviti letalo takšne vrste, da bo z raketnim letalom vred tudi človeku omogočeno priti na mesec.

vršino. Ali bo nadaljevalo pot z isto hitrostjo, ali morda z zmanjšano, ali se bo sploh ustavilo? In kar je najvažnejše: ali se bodo tudi v brezračnem prostoru sproževale posamezne rakete, ki jih vsebuje veliko raketno letalo in ki dajejo letalu pogona, v tisti zaporednosti, ki je vnaprej določena in nujno potrebna, da pride letalo do svojega cilja? Marsikaj je že pogruntal človek; ta vprašanja pa so do danes ostala zaenkrat nerešena.

Velike, nedogledne težave so na potu uresničenja te edinstvene človeške zamisli. Zaenkrat imajo glavno besedo prirodoslovci in zvezdoslovci. Najtežje vprašanje je, kaj bo z raketnim letalom, čim dospe v brezračno prostorje, ki se pričinja 100 kilometrov nad zemeljsko po-

Danes se nam zdi polet človeka na mesec precej drzna misel; so znanstveniki, ki predpostavljajo verjetnost vsega tega, kar pa bo postalo resnica šele potem, ko se bo točno odredil položaj meseca in smer raketnega letala. In kaj se to pravi? Samo za točno opredelitev položaja meseca bi bilo potrebno, da se dožene računski obrazec, ki je tako dolg, da bi zavzel obseg dveh knjig po 300 strani. Šele potem bo lahko poletelo skozi vsemirje raketno letalo do meseca, toda zaenkrat — brez človeka.

Prvi poizkusi za izstreljanje raket so se že delali, deloma z uspehom, deloma z neuspehom, ter se tozadevna proučavanja ter dopolnjevanja raketne naprave nadaljujejo. Zaenkrat so se priprave za izstrellek raketnega letala omejile na poizkus prenosa pošte iz Evrope v Amerike ter obratno. Sredi teh priprav so najvnetejšemu raziskovalcu prof. Oberthu odpovedali živci, tako da je moral svoja raziskovalna dela prekiniti. Razna naporna zvezdoslovna izračunavanja so ga tako izčrpala, da ni mogel delj časa niti spati in niti jesti. Čisto zlomila ga je baje okolnost, da do sedanji poskusi z raketo, ki bi naj poletela v vsemirje, še niso uspeli.

Ob Dnjepru . . .

Dva ruska mužika sta stala ob bregovih reke Dnjeper in motrila človeka, ki se je sredi reke potapljjal ter se z naporom poslednjih moči skušal rešiti. Obupno so odjekali vzdolž Dnjepra njegovi klici na pomoč. Oba mužika sta opazujoč potapljajočega se modrovala:

»Glej, Miško, tone!«

»Ah, ubožec, tone; glej tone.«

»Kaj, če bi ga človek ven potegnil ter rešil?«

»No, seveda; rešiti ga smrti revčka.«

»Glej, glej, tamle je čoln; kaj če bi ga odpela in zaveslala k siromačeku.«

»No, veslati bi morala, nato vrv vzeti, ter jo proti njemu vreči, in ga ven potegniti in ostal bi — živ.«

»Glej, že zopet plava; glej!«

»Mogoče, če bi sedla v čoln . . . morda . . . da bi . . ., morda . . .

»Morda; res je: morda . . .

»Je že po njem; ubožček; mehurčki že vstajajo.«

»Gotovo je zdaj že na dnu.«
»Siromaček; vsaj trpi nič več.«
»Nabrže mu je bilo že od rojstva usojeno, da bo na ta način umrl.«
»Ni mu pomoči; se je že rodil pod tako zvezdo.«
»Če bi pa sedla v čoln in veslala, morda da bi . . . nemara . . .«
»No ja; morda . . . Siromaček.«

Za hrepenenjem po materi.

Drama iz svetovne vojne. Po pripovedovanju Lad. Sokliča, vojnega kurata,
spisal Frant. Šupka. Poslovenil Jan. Oblak.

Peto dejanje.

Soba kakor v prvem dejanju. Za mizo sedi Landičeva, ki se je znatno postarala; z očali na čelih čita domače sv. pismo.

Prvi prizor.

Pokornova (Ančka) (za vrati govori): Tako, prosim, gospod župan; gostje imajo prednost.

Starosta: Hvaljen Jezus in dober dan vam Bog daj!

Landičeva: Bog daj, Bog daj! Prihajate iz cerkve, kajne? To je lepo od vas, gospod župan, da tudi mene ubogo vdovo enkrat obiščete. Vsedite se, prosim, in ti Ančka, skoči v klet po kako okrepčilo.

Pokornova: Že bežim, mati! (Odide.)

Landičeva: Že imate, gospod župan, kake vesti o Janku?

Župan (izogibaje se): Imam — to se pravi nimam, le, samo, tako splošno iz časopisov.

Landičeva (željno — hrepeneče, sname očali z nosa): No, in kaj pišejo? Ne bode še kmalu konca? Ne pridejo naši že skoraj domov? Jankov polk se tam nič ne omenja?

Župan: Ali kakopak! To se nikjer ne sme pisati, kje se kateri polk nahaja. (Govori tišje in zaupno): Pa med nami rečeno, za nas stvar ne stoji dobro. Rusi so na mnogih mestih prodrli in so že v Karpatih; naši so imeli ogromne izgube. Govori se o mnogih tisočih. No, in kolikor vem, je tudi Jankov polk v Karpatih. Sam mili Bog ve, kako se jim godi tam.

Landičeva: Za Boga, gospod — gospod župan! Nemara ni Jan-ko . . . Zakaj tako dolgo ne piše . . . ne, ne, to je nemogoče, jaz bi tega ne preživela, kaj bi si le začela?

Župan: Gospa Landičeva, kaj se ne morete sprijazniti z usodo? Vi morate vendar zaupati v višjo moč, ki vlada in vodi vse stvarstvo, ki se brez njene volje niti las nikomur ne skrivi na glavi.

Drugi prizor.

Pokornova (vstopi v sobo s taso, na kateri je kruh, sirovo maslo in v piskru mleko, taso postavi molče na mizo).

Župan: Krasno nam je pridigoval o tem naš novi župnik. Za snov svoje pridige si je izbral četrto božjo zapoved.

Pokornova: Mama, ali verjamete, da še nisem slišala tako krasno pridigati, kakor je gospod župnik pridigal o nekem vojaku, ki je hotel iz ljubezni do matere oditi s fronte in je bil radi tega ustreljen. Ko je opisoval boleost tega vojaka, kako je po materi koprnjel; mislite si, ma-

ma, ne le jaz, ampak vsi v cerkvi smo imeli solze v očeh. Kajne, gospod župan?

Župan: Da. Bilo nam je, kakor bi imeli — vsak izmed nas — na fronti nekoča, ki po nas hrepeni, koprni in za nas umira. In kar je najbolj tragično, da ne vemo, zakaj in čemu?

Pokornova: In potem je rekel gospod župnik, da Bog šteje grehe teh, ki so krivi te vojske in da njegovi pravični jezi ne ubeže. Da kri trpinov na bojišču vpije v nebo k pravičnemu. Škoda, mama, da se niste mogli sami udeležiti te pridige.

Landičeva: Res, škoda, Ančka, ali kaj, ko pa mi noge ne služijo več.

Župan (daje znamenja Ančki, naj ne govori več): Saj se boste zopet pozdravili in potem boste lahko prišli poslušat gospodove pridige.

Landičeva: Ne vem, ne vem . . . No, pa ta novi župnik, kje je bil nazadnje kaplan? Ali ni bil nekje v bližini?

Župan: Tedaj je bil on na vojski, a kot vojaški duhovnik. Kje je prej bil, tega ne vem. Je še mlad, a ima velike življenske izkušnje.

Landičeva: Kako to, da ni ostal pri vojakihi?

Župan: To mi ni znano, gospa Landičeva. Govori se marsikaj. Sosed Vogrinec, ki ima sina poročnika, je bil sina obiskal, ko je prejel obvestilo, da je ranjen in da leži v bolnici v Gradcu. No, in ko se je vrnil iz Gradca, pripovedoval nam je razne stvari, ki jih je zvedel od svojega sina-poročnika. In med drugim tudi to, da je bil vojni kurat Soklič odpuščen iz vojske, ker je bil nekaj zagrešil. Vendar pa se ne more nič določnega in zanesljivega trditi.

Tretji prizor.

Soklič (potrka).

Župan, Landičeva, Pokornova se ozro proti vratom.

Laudičeva? Prosto!

Soklič (vstopi oblečen v črno civilno obleko): Hvaljen Jezus!

Vsi: Na veke, amen!

Laudičeva: Bodite prisrčno pozdravljeni pod našo streho!

Soklič (poda roko Landičevi in županu): Hotel sem vam, gospod župan, že danes poprositi, da bi me po blagoslovu uvedlu v to hišo. Hotel sem (obrne se k Landičevi) obiskati to gospo, katero — dasi jo v resnici prvič vidim — vendar že davno dobro poznam.

Landičeva: Ali jaz vas ne poznam, častiti gospod, in vaših besed ne razumem.

Soklič: Srčno rad verjamem. Hočem vam zadevo pojasniti. Vojni kurat Soklič sem. Prideljen sem bil 87. polku, pri katerem služi vaš sin, gospa.

Pokornova, Landičeva (hkrati): Janko?

Soklič: Da, ljuba gospa Landičeva, Janko, katerega sem ljubil kot svojega lastnega brata.

Župan: Dovolite, gospod župnik: Kako dolgo je tega, kar ste oproščeni vojaške službe?

Soklič: Že skoraj leto dni!

Landičeva: Torej, častiti, vi poznate mojega Janka?

Soklič: Silno priden in vrl mladenič, dober Slovenec, zaveden Jugoslovan, pobožen, veren fant in vzoren sin; na takega sina bi morala biti vsaka mati ponosna.

Landičeva: In kje ste ga spoznali?

Soklič: Na fronti. Skoraj sleherni dan sva prišla v stik.

Landičeva: Res? O, pripovedujte mi o njem, častiti gospod; prosim vas, pripovedujte, kaj je Janko delal, kako se mu je godilo? Je bil zdrav: Ali se nas je kaj spominjal? Saj že vse leto nimam nikakega poročila o njem.

Soklič: Kako to? . . . Vi niste prejeli še nikakega obvestila?

Landičeva: Kakšno obvestilo, prečastiti? Kaj mislite s tem? Ne razumem vas.

Soklič (opazi znamenje molka, katero mu daje župan): Namreč, to se pravi, če ne dobivate nikakih vesti?

Župan: Že daljšo dobo nismo dobili semkaj nobenih poročil. In če kaj izvemo, izvemo ali iz časopisnih vesti ali pa od kakega znanca, ki je sam na vojski in pride na dopust. (K Landičevi): Ali kaka ste vi gospodinja, Landičeva? Tak odličen obisk, pa gostu nič ne postrežete!

Landičeva (hitro, urno vstane): Moj Bog, moj Bog, od samega veselja sem pozabila na svojo dolžnost.

(Dalje in konec prihodnjič.)

Slike iz sodobne ruske vasi.*

Groza te spreleti, ko v temni noči zažrmi v vasi strel ali pa visok plamen goreče hiše ali stoga nepričakovano ožari okolico; ko zjutraj vsa vas molče strmi na truplo sredi ulice ali na kadeče se pogorišče; ko se prenašajo zlovešče govorice, temna ugibanja, ki se strnejo v edini stavek kmet se maščuje . . .

— Setev se mu požgal zato, da ga ukrotim, maščeval sem se mu, ker me je spravil ob volilno pravico, ko me je izdal, da najemam delavca, ker je opozoril vaški sovjet na neprijavljeno setev, ker je moje gospodarstvo spravil pod individualni davek.

— Selski sovjet me duši z davki. Vsega je kriv Antipjev, z njim nam ni bilo več mogoče živeti. Moral sem ga ohladiti.

Zaklal sem samo tajnika, predsednika nisem našel.

Taki in podobni so nagovori v kazenskih preiskavah.

Najrajše zažrabi kmet-kulak za obrez (vojaška puška z obrezano cevjo, da se lažje skrije) ali za nož. Na dejanje se skrbno pripravi, sproti

* Boljševiki snujejo po vaseh komunistične občine s skupnim kmetijskim gospodarstvom; zemlja je last skupnosti, oziroma države. Tem kmetskim gospodarskim občinam pravijo kolhozi, ki uživajo glede podpor in drugih okolišnosti sila veliko protekcijo boljševiških močitev. — Tukaj skupno obdelujejo zemljo, skupno jedo itd. To uvažanje skupnega gospodarstva v vaških komunističnih občinah je izzvalo velik odpor v vrstah težko prizadetih večjih posestnikov, takozvanih kulakov. In na to se nanašajo te iz boljševiškega vira (knjiga »Socijalistični nastop in kulaški teror«) posnete slike iz sodobne ruske vasi.

zametajoč sledove. Včasih pa ne vzdrži napetosti razredne borbe, se ne obotavlja več in nastopa odkrito. V tej odkritosti je njegova usoda. Kulak s čudovitim preziranjem smrti stavi svojo ali tujo glavo...

Kajzar Filimonov iz vasi Mirinovke je klical na shod radi notranjega posojila in žitne kampanje. Kulaka Gerasinov in Samsonov sta ob belem dnevu sredi vasi potegnili Filimonova s konja in ga pretepla do smrti, češ: »Tu imaš kolektivizacijo, tu jo imaš!...«

V vasi Tatarinovo-Lebjaže je zadružnik Boslajev izsledil kmete, ki so skrivali žitne previške, in organiziral rdečo kolono, da bi žito odpeljala.

Z besedami: »Tu imaš ti svojo kolono!« — mu je Zelenski zadrll nož v hrbet, da je Boslajev na mestu izdihnil.

— — —

— Jegor, tvoje stoge so že požgali, zdaj sem pa jaz na vrsti, vsak dan pričakujem smrti, — je rekel Prokop Mišenin svojemu sosedu-bajtarju, ko mu je pomagal gasiti.

Že drugi večer je bil Mišenin ubit iz obreza izza vogala. Mišenin je bil aktiven udeleženec državlanske vojne, organizator sovjetske oblasti na vasi, neutrudljiv borec s partizani.

V vasi Izgolj, Tulupskega okrožja, je shod bajtarjev. — Skozi okno zagrmí strel in predsednik sovjeta Suranov omahne na mizo s prestreljeno glavo... Niti preiskave se ne izgubljajo. Pa se spomni vaški tajnik na neko grožnjo. In kulak Antipjev na sodišču izzivajoče cinično takoj prizna umor...

— Zakaj ste ga ubili?

— Zato, ker je mešal vso vas in ni več miru med nami. Vsak je proti vsem, nihče nikomur ne zaupa.

Razredna borba pomeni v jeziku kulakov »mešanje vasi«.

Za vse svoje zločine plačuje kulak s svojo glavo; proletarsko sodišče v takih slučajih ne pozna milosti.

V vasi Udjelnije Uty, Brjanskega okrožja, se je pričelo z organizacijo kolhoza in je geometer Bolotov že začel nastavljalati meje, ko je gruča par sto ljudi, večinoma ženske, oborožena s palicami, kolmi, burkljami in kosami napolnila cesto in je po njivah završalo:

— Udri kolhoznike in zemljemerce!

Tolpa je delovala organizirano. Ženske so planile k ognju, kjer so delavci obžigali razmejitvene količke, moški so pa navalili na zemljemerca, ki je pobegnil, ne da bi bil mogel rešiti aparat.

V vasi Taraskinc, bivše vladimirske gubernije, se je sestal kolhoz iz šestih kmetij. Ko sta si 16. maja agronoma Vasiljev in Ždanov ogledovala meje in preiskovala zemljo, sta pooblaščenca od ostale vasi kmeta Holujev in Čuralev, ki sta vas zastopala pri razmejevanju, začela klicati vas k uporu. Zvonila sta v viseče lemeže in vpila na zbor. Ker se je ljudstvo prepočasi zbiralo, je Holujev stopil v zvonik in udaril plat zvona in tako hitro zbral tolpo ter jo odpeljal h kolhozu.

Med kriki: »Poženite ju z njiv s kolhozniki vred, razbij mu očala, vsadi mu sekiro v hrbet!« je tolpa pognala v beg agronoma, razpršila delavce in izpulila količke ter jih zmetala v bližnje mlake.

Tako pripoveduje sovjetski vir. Nam ni treba ničesar pristavljati.

L. Ob Novem letu.

Srečno, blagoslovljeno, milostipolno, zdravo novo leto Vam želim, ljuba dekleta, ki se rade shajate v Našem Domu na dekliskih gredicah. Zahvaljujem se vsem, ki ste mi poslale k Božiču in k Novemu letu razglednice in lepa voščila; rada bi odgovorila vsaki posebej, a ni mogoče. Sprejmite torej skupno tukaj mojo toplo zahvalo. Zahvaljujem se Vam pa tudi za potrpljenje, ki ga imate z menoj, ko me bolezen ovira, da ne morem med Vas, ljuba dekleta, kakor želite Ve, a nič manj tudi jaz. Bilo bi moje največje veselje, ako bi mogla iti vsako nedeljo v drugi kraj predavat. »Ker toliko dobrih deklet moli za svojo mater,« tako mi je izjavila dobra Terezika iz Haloz, zato bomo gotovo uslišane in še boste ozdravili, ko ste pa naša skupna mama.« — Da, le skupna vztrajna molitev mi more pomagati; hvala vsem, zlasti tudi zvesti Staziki v Sl. goricah in dobri Franci iz Mur. polja.

Dokler pa mi je osebna navzočnost nemogoča, Vas prosim, dobra dekleta, da rade čitate Naš Dom, ki je glasilo kmečke mladine. Pišite mi tudi svoje želje, in kolikor mi bo le mogoče, Vam bom ugodila in spravila Vaša pisemca tu-le notri. Včasih nam tesno hodi s prostorom. G urednik mi je rekel: »Največ tri strani, več pa ne smem sprejeti od Vas za eno številko.« Zato pa se moram včasih resno potruditi, ako hočem vsem dopisovalkam pomagati »do besede«.

O čem pa bo pisal letos Naš Dom v dekliskih gredicah? Ako ostane pri mojem načrtu, bomo spremljali mlada dekleta v gospodinjski šoli in v pripravi na zakonski stan. Tako sem Vam lani obljubila, ko sem na željo mnogih deklet pisala obširneje o vstopu v samostan. Ker pa ne mine skoraj noben mesec, da bi se dekleta ne obrnila do mene z vprašanji glede službe v mestu, bomo tudi o tem govorili, kako prideš iz dežele v službo. Najljubše mi je, ako dekleta same izražate želje, o čem se hočete razgovarjati v Dekliskih gredicah.

Naloga »Dekliskih gredic« ni le prijetna zabava, temveč pouk v obliki domačih razgovorov o vseh zadevah, ki zanimajo mlado deklisko dušo, deklisko srce. Torej le na dan s svojimi željami!

Tudi fantje se zanimajo za naše »gredice«; radi pogledajo k nam, pa še pisemce mi včasih vržejo čez plot. Dobrodošli, rečem vsem poštenim, pridnim fantom iz Pohorja in Haloz, iz Gorenjskega in iz Prekmurja. Fant, ki hoče v naš krog, mora biti Slomškovega kova, brez surovosti, resen a tudi vesel; ogibati se mora pijančevanja in »ne sme nam pokvariti čistega zraka s smrdljivo cigareto. »Ker ne pijem in ne kadim, imam vedno nekaj denarja za poučne izlete ali za koristno čtivo.« — mi je djal fant iz Gorenjskega. Kako moder jel Ali ni škoda tarnati in tožiti zavoljo preobilnih davkov, sam pa pri vsaki trafiki plačevati davek, prostovoljni davek za smrdljivi tobak, ki ga je že Slomšek tako osmešil. Ali verjamete, da zakadimo Slovenci več milijonov na leto? Ako bi obrnili ta denar — vsaj v polovico za dobre knjige, za obleko in perilo, kako lep in snažen bi lahko bil vsak fant, tudi med tednom pri slabem delu. Slišala sem te dni o neki gospodični, ki baje zakadi do 100 Din mesečno. To je pač nekaj ostudnega in se mora imenovati potratnost, zapravljivost, ki gotovo ni brez greha. Koliko jih krha strada, koliki trpe mrzav zavoljo pomanjkanja obleke in obuvala; taka kadilka pa skuri in sežge tolike vsote. — Dekleta! Niti za šalo ne smemo kaditi, in kateri je mar zdravja, se ogne vsem zakajenim prostorom — to so zlasti gostilne. Ali vam naj posebej pojasnim, kako si kvarite zdravje, ako celo plešete v zakajenih prostorih; marsikatera si je tako nalezla jetike. Zdravniki z nekim začudenjem naglašajo, da je danes več jetičnih ljudi, nego celo med vojno, ko je bilo toliko pomanjkanja. Jaz se pa ne čudim, saj še nikoli niso toliko cigaret kadili kakor zdaj; kako se s tem izpridi zrak! Čisti zrak, solnčni žarki in snažna voda pa so prvi činitelji dobrega zdravja. Za dobro zdravje pa moramo imeti skrb vsak čas, tudi na dekliskih gredicah.

II. Iz moje pošne torbice.

Cilka iz Celja: Prosvetna knjižnica ni le za fante, ampak tudi za dekleta. Najbolje bo, ako si izposojujete dekleta med sabo te drobne zvezke. Vsaka dekliska zveza bi jih naj kupila najmanj deset vsake številke; tajnica naj prišije močnejši ovitek ali platnice, potem pa romana zvezek vsako nedeljo v druge roke.

Jožica draga: Prosvetna tekma velja seveda tudi dekletom. Kjer imate mesečne, redne sestanke, tam bi lahko s

takimi tekami prišla nova živahnost, več življenja med dekleta. Prav imaš, Jožica, da bi bila prav umestna druga vprašanja za prosvetne tekme deklet. Seveda smete tudi ve poslati taka vprašanja in jih bo objavil Naš Dom. Dekleta, tekmuje predvsem v zbiranju lepih stavkov, pomembnih izrekov, zlatih nauk, ki jih prav čedno zapisujete v snažen zvezek. Že v preteklem letu sem Vam svetovala tako. Navadno nimate mnogo časa za vaje v pisanju; pa četrt ure vsako nedeljo bi že smelo pisati vsako dekle, da ne izgubi lepe pisave, da popravi zamudo šolskega pouka. Ko pridem med Vas, pa mi pokažite svoje zvezke. Poznam dve stari dekleti, ki imata izza mladih dni več zvezkov spisanih pridig in cerkvenih nauk. Tedaj ni bilo nobenih društev, nobenih tekem; le obe sestri sta tekmovali med sabo, katera si je več zapomnila. Pač najlepša zabava za zimske večere. Pa sta tudi ostali obe plemeniti in blagi in sta storili mnogo dobrega v svoji domači župniji, čeprav sta le preprosti kmetijski dekleti.

Pavla iz Tremerja: Tvoje poročilo je tako dobro, da naj tu sledi: »Deklet nas je tu krog 30. Zbiramo se vsaki mesec enkrat v Dekliškem krožku, ki je odsek našega prosvetnega društva. Tu gojimo medsebojno prijateljstvo, vadimo se v petju domačih pesmic ter se razgovarjamo o tem, kar smo čitale v N. Domu ali v drugih dobrih knjigah in listih. Tudi gospodinjska vprašanja in deklaracije nas zanimajo; tako nam prehitro mine čas. Zdaj se pripravljamo na malo spevigrado »Venčarica«. Pozdrav vsem dekletom krog Našega Doma.

Berta L. Tvoje poročilo naj sledi. Prav čedno si ga spisala. Le datum, to je kraj, dan in mesec si pozabila pristaviti. Prosim vsako dopisovalko, naj mi točno pošlje tudi svoj naslov ter pristavi pošto.

Glas iz Pohorja: Sprejmite tudi od mene, prijateljice odlične družbe krog naše blage voditeljice, izraz priznanja, še bolj pa hvaležnosti za trud, za navodila, za smernice, s katerimi nam kažete v »dekliških gredicah« pot, ki edina vodi vsako dekle v domovje dušne in telesne sreče. Razveseli Vas naj zagotovilo, da ne pada seme na mrtvo zemljo, nasprotno: mnogo marljivih, zavednih deklet se zbujajo in te oplevajo in sadijo v »gredice« spodbudna pismeca. Iz njih duhti kakor lepi cvet čast in vrlina slo-

venskih deklet; iz njih kakor pesem, oplevajoča lepoto naših domov in slavo Njega, ki je dal slovenskemu narodu najlepši kos svojega stvarstva. Vзвиšene ideje nas dvigajo in to je dandanes prepotrebno in koristno. Zato se ne branimo truda, da razmnožimo z besedo in zgledom krog naših delavk za Naš Dom. Naj sleherno dekle do poslednje kočice vzljubi Naš Dom in v njem »dekliške gredice«. Ali ne zaboli v srce vsaktero izmed nas, ka slišimo tolikokrat, kako zabrede to ali ono dekle v zmote, ki niso nobenemu dekletu v čast. Kje je krivda? — Ni imela dobre prijateljice, ki bi ji pravočasno odprla oči, jo spravila zopet na pravo pot. Polzka je življenja pot, najbolj polzka za dekleta, ki jim je zato treba dvojne opreznosti, da se ne ujame v zanjke, ne zdrči k tlom. Kakor močen jez je družba dobrih, srčno naobraženih prijateljic. Taki prijateljici se lahko zaupaš kakor potnik na ladji krmarju, kateri pozna valove in vetrove. Druge prijateljice! Zavedajmo se naše prve dolžnosti v Novem letu; pomnožujmo z živahno agitacijo število deklet, ki se zbirajo krog N. Doma, vse navdušene za lepo, pošteno, čisto življenje, vse vnete za pravi napredek slovenskih kmetijskih deklet. To delo bo gotovo blagoslovil Bog. Več ko nas bo, več vere, čednosti, kreposti in plemenite izobrazbe se bo širilo po naših prijaznih kmetijskih domovih. Srečna bo naša sedanost, srečna in blagoslovljena naša bodočnost.

Berta.

Micika iz Prekmurja. Vprašaj, ali se smemo posmehovati tistim, ki žele v samostan iti, morda za nekaj časa tudi pojdejo, potem pa se vrnejo. — Nikakor ne. Dovolj trpljenja je v duši vsake, ki se ne more točno odločiti; dovolj skritih solz teče, predno zapusti dekle dom ali če se mora vrniti, ker ni bila sposobna. Včasih so bolečavost, včasih živčne slabosti pa tudi dušne lastnosti ali pomanjkljivosti značaja vzrok, da najboljše dekle ni za samostan. Ako se vrne, moramo jo sprejeti s podvojeno ljubeznijo, nič govoriti o tem, kar bi jo žalilo, ampak dati ji delo v našem krožku ali v društvu; tako lažje preboli prestate težkoče in razočaranja.

Ribnica na Pohorju. Prvo se Vam iskreno zahvaljujem za vse lepe besede v Našem Domu. Veseli me vsako Vaše poročilo. Vidim, da velja Vaša misel mnogo med onimi, ki so Vam vdani. Pozdrave vračam tudi Liziki iz Slovgoric; ničesar ne prezrem, karkoli kdo

piše v Našem Domu. Da bi se Vam bo-
lezen zboljšala, to bi bila moja iskrena
želja. Pri nas se je tudi pridil gospo-
dinjski tečaj; dekleta, ki imajo kaj smis-
la za potrebno in koristno v bodočnosti,
imajo lepo priliko. Lepo je bilo letos
na našem Pohorju; primerno in povoljno
so se vrstili deževni in solnčni dnevi,
da so vsi pridelki lepo uspeli. Reči
smem, mirno in blagoslovljeno leto je
bilo. Bog zahvaljen! Kako strašna po-
ročila prinašajo časopisi od drugod. Pač
smo srečni, da nam je Bog prizanesel.
Vse blago in dražjo Vam želi Vaš Ciril.
— Hvala lepa, dobri prijatelj, za tako
točno poročilo. So že zelo pridni naši
Pohorci, ker jih je ljubi Bogec skozi
»veliko okence« pogledal, bi rekli na
Kranjskem. Le vztrajajte na potu krščan-
ske značajnosti!

Fant iz Gorenjskega. Ljubi N. Dom!
Sprejmi kratko moje poročilo jesenske-
ga izleta. Na vabilo predsednice sem
vzel »torbo na ramo pa pot pod nogo«. Rad bi videl dolge Haloze, rad gledal,
kako pripravljajo vino iz grozdja. — Ne-
pozaben mi ostane spomin. Haloze so
mil, ljubezniv kraj poln hribočkov, ki
imajo na obojni strani trtice, na sever
pa gozdove; v malih ozkih dolinicah
lepo tratico in pičlje njive. Žal, nebo mi
ni bilo naklonjeno, da bi imel jasen raz-
gled v daljavo. — Ljudje dobri, prijazni,
mil, v težkih življenskih okoliščinah še
dokaj veseli, šegavi in dovtipni. Pogre-
šal pa sem radostno petje in vrskanje,
ki se pri nas razlega, kadar pojdemo
v košnjo in ob času žetve. Hodeč mimo
hiš in dvorišč sem pogrešal gnojne ja-
me in lepo zložena in predelana gno-
jišča. Iz pogovorov sem posnel, kolika
je gospodarska stiska tega ljudstva, ki
ne more prodati svojega pridelka —
vina, oziroma mošta. »Le vkup, le vkup,
uboga gmajna!« tako bi jim najraje za-
klical. Združite se v gospodarske za-
druge in strokovne organizacije, pa vas
ne bodo mogli več stiskati brezsrčni
vlastenini — kapitalisti! Pozdravljam
Treziko iz Haloza, vse prešarje in trgalice.
Na svidenje. Pozdrav tudi vrlemu čebelarju — abstinentalu!

IV. Karmeličanke.

Sveta Mala Terezika Deteta Jezusa
je s svojim življenjem in trpljenjem se-
znanih ves svet s karmelskim samosta-
nom. Le malokdo more razumeti veliko
skrivnost, ki je skrita v tihem, žrtv pol-
nem življenju teh redovnic. Bila sem še
malo dete, ko so me dobra moja mati
peljali na božjo pot in tam dali obleči v

karmelski škapulir. Razložili so mi že
tedaj, kako strogo žive redovniki v kar-
melskem samostanu. Jedi so zabeljene
le z oljem ali z maslom, mesa ne jedo
nikoli, zajtrka sploh nimajo, nosijo ob-
leko iz robave raševine, bosí so poleti
in pozimi, vnoči vstajajo in molijo in se
bičajo, veliko molče, pridno delajo in se
tako pokore za nas vse, ki živimo v sve-
tu ter smo v nevarnosti večnega pogub-
ljenja; zlasti pa molijo in se žrtvujejo v
karmelu za duhovnike, da jim izprosi-
mo moči in stanovitosti v težavnem apo-
stolskem poklicu. Kdor vstopi v karmel-
ski samostan, se celo loči od sorodni-
kov, od vsega sveta. Nikdar več ne za-
pusti samostanske samote. Ako jo obi-
ščejo svojci, ne smejo več videti obli-
čja karmeličanke. Črni pajčolan ji ovije
obraz in glavo, le njen glas slišiš izza
ograje, ki ej za ves svet zagnjena. Pri
nas na Slovenskem imamo le v Ljublja-
ni majhen samostan karmeličank. Spre-
jemajo se le mladenke z resničnim po-
klicem. Naslov: Ljubljana-Selo, Karmel.

Po vseh samostanih velja za sprejem:
čim več znaš, tem bolje. Zlasti radi spre-
jemajo dobre pevke, take, ki so glas-
beno naobražene ali večje lepega roč-
nega dela in več jezikov. Če znaš ku-
hati, prati, likati, pa vse to dobro,
lepo; če znaš presti, na vrtu delati,
šivati, dober kruh speči, vse to ti pride
prav, ako hočeš v samostan. Ni ga sa-
mostana, kjer bi samo molili in nič de-
lali ali celo lenobo pasli. Prvo pa je po-
korščina, ponižna molčečnost, odkrito-
srčnost.

FANTJE VKUP.

Duhovne vaje za fante so se vršile o
božičnih praznikih v Mariboru; veliko
fantov je prišlo, da prenove svoje živ-
ljenje v duhu presvete Evharistije. Po-
buda za te prelepe uspele duhovne ga-
je je prišla iz vrst fantov samih, in sicer
ob priliki veličastnega velikonedeljskega
fantovskega tabora. Duhovnih vaj se je
udeležilo 55 fantov; vodil jih je o. F.
Ramšak iz Ljubljane. Fantje, v tem du-
hu naprejš!

Prosvetni tečaj za fante, člane kato-
liških prosvetnih društev, bo v drugi po-
lovici meseca januarja v Mariboru. O
tem so posamezna prosvetna društva že
prejela obvestilo. Tečaj bo dvodnevne

in se bodo na njem razpravljala najbolj pereča vprašanja, ki zadevajo sodelovanje kmetijskih fantov pri dvigu versko-naravnih, prosvetnih ter gospodarskih sil našega kmetijskega ljudstva. Ob tej priliki bodo imeli udeleženci tudi možnost, da si ogledajo osrednjo knjižnico mariborske Prosvetne zveze, nadalje srednjo vinarsko in sadjarsko šolo ter Zadržno zvezo.

Beseda o zadržništvu.

Zadržništvo je danes gospodarska sila, ki iz leta v leto narašča; je to povsem nova oblika v gospodarskem življenju narodov in je na tem, da docela zavouje široke ljudske plasti. Danes se zadržništvo celo označuje kot osnova bodočega družabnega reda, ki je nekako na sredini med kapitalističnim in komunističnim družabnim nazorom. Vsi stanovi iščejo gospodarske rešitve v zadržništvu, iz katerega teko tudi viri za prosvetne potrebe ljudskih slojev. Lahko rečemo, da je zadržništvo naše slovensko kmetstvo rešilo iz kremljevit tujih gospodarskih sil. Ta popoln prodor zadržne misli v vrste slovenskega kmetstva sloni predvsem na neveljnih zaslugah blagopokojnega **dr. J. E. Kreka**, ki je vse svoje organizatorične sposobnosti posvetil razmahu in procvitu slovenskega zadržništva. Ta prodor zadržne misli v slovenske kmetijske plasti je danes docela jasen ob številkah: danes je na Slovenskem okrog **1000 zadrž**, v katerih je nad 200.000 oseb organiziranih. Vseh Slovencev pa je milijon duš. Z zadržništvom so Slovenci rešili vprašanje svojega narodnega gospodarstva, ki danes naravnost sloni na velikih uspehih in pridobitvah zadržništva. Največ blagoslova so prinesle zadruge slovenski kmetiji; razvoj zadržništva se je na slovenskih tleh tako oblikoval, da mu je naše ljudstvo vtisnilo poseben kmetijski značaj.

Organizacija zadržništva pa še ni izvedena do viška; še precej primanjkuje: še vse premalo je izvedeno nakupovanje kmetijskih potrebščin ter prodaja kmetijskih pridelkov; v poslovanje posojilnic je treba še marsikje zanesti hitrejšega tempa; vprašanje zavarovanja živine se bodo morale prej ali slej naše zadruge tudi lotiti. Koncentracija gospodarske moči slovenskega kmeta v zadržništvu mora biti tako popolna, da kmetu ustanove bank sploh ne bo treba poznati. Vzporedno pa mora iti vzgoja za poglobitev duha skupnosti in vzajemnosti, ki iz njega poganja in raste moč našega

kmetijskega zadržništva. Privesti razvoj zadržništva na naši vasi do idealno dosegljive višine, da bo v njem združena gospodarska sila slovenskega kmetstva v celoti, to je velika in sveta naloga borbene, v svojih stremljenjih zavedne ter nepopustljive in tesno strnjene krščanske kmetijske mladine. Novi rod, s hrabrostjo na to pot! M—.

Dvoje glasil imamo, in sicer »Naš dom« in »Kres«. Po mojem mnenju naj bi »Naš dom« bil stanovsko glasilo kmetijske mladine, »Kres« pa fantovsko glasilo vobče. Kmetijska mladina potrebuje svoje glasilo in se mora še tesneje zgrniti okoli »Našega doma«. — Tone iz Osluševca.

Od srca do srca.

Pohorski glasi. Pregledajoč lanski letnik »Našega doma«, sem se pomudil dalje časa pri odgovoru urednice Dekliških gredic Hanzeku iz Haloz v 7. štev. Najti je tam priporočilo, da se prečita fantom na sestanku na glas uvodni članek »Slovenca« z dne 7. junija, ki je naslovljen »Podamo«. V dvanajstih točkah se tam objasnjuje, kaj je krivo, da se ruši podlaga kmetickemu blagostanu, da se krši narodno zdravje, da izginja domačnost, z eno besedo rečeno, da res nekako »padamo«. So to žal resnice, ki jih ne moremo tajiti. Na vse točke hkrati odgovor bil bi preobširen, zato bodi nekoliko vrstic le o dveh (2. in 7. toč.), naše mladine se najtesneje tikajočih. — Naši mladi ljudje so danes preveč razvajeni. Med te razvade je postaviti na prvo mesto ostudno pijančevanje pri nekaterih fantih. Skoro neverjetno je, koliko se čita vsepovsod o tej kugi, ki uceplja v mlada srca toliko gnusnosti. To ni denar vržen naravnost v vodo, nego je takorekoč vstopnina v brlog satana. Koliko koristi bi mogli pri modrem ravnanju ž njim doprinesiti sebi in občestvu. Dekleta pa greše nekatera v tem oziru predvsem s prestrastnim zasledovanjem novih mod in mestnih potrat. Lepo doto bi si lahko prištedilo marsikatero kmeticko dekle, da se ni razvadilo vtepsti poslednji dinarček v obleko ter razna nepotrebna lepoticja. — Naš fant in naše dekle noče več na kmeticki grudi delati. Vedno še dosti kmetiske mladine noče znati, da tujina ni mati — je mačeha skopih rok in hladnega srca. Kaj naj bi bilo v ozadju? Fant in dekle vidita, kako slabo je poskrbljeno za hlapca ali deklo na stare dni, ko sta se izmozgala ter izgarala na kmetijah. Da se tej znanitni

usodi odtegne, jo pobriše rajši v rudnik ali tovarno, kjer se mu obeta za vsak slučaj neka pomoč in pokojnina. V tem oziru bo treba za osiguranje kmetijskih delavcev za starost nekaj ukreniti (čitati je, da je tozadevni zakon že v pretresu), potem bo gotovo marsikateri rajši ostal v domačem kraju. — C. M.

Srcé želi...

Usoda goni ladjo mojega življenja
po razburkanih valovih.

V srcu pa gori nevzdržna želja:
rešen biti spon usode krute...
vsaj trenutek piti s čaše sladke sreče —
pa zastoj — pretrdi so okovi!

Ciljev blagih sto pred dušo vstaja.
Lepih, zdravih kakor jutro maja...
Pot do njih zagrinja gosta megla,
strogo brani mi do sladkih upov kraja.
Revež padam globlje, globlje v brezno,
jokam tukaj — tožim milo:
Daj, preženi meglo žarno solnce!
Daj, odkri mi pot v deželo srečel!
Naj ob tvojem siju vse spoznam sovraže,

Cvetka pestra klije sredi srca.
Tej poganjajo vrhovi trije s cveti —
V bistvu vsi enaki, tudi vsi rudeči.
Oj, ljubezen klije v srcu v tri vrhove:
»Mati, domovina, Bog!«

S. H.

Dragi fantje! Nisem še pisal v ta naš
v resnici stanovski list. Toda želja, da bi
bil tudi jaz v krogu fantov in deklet
okrog »Našega Doma«, me je nagnila,
da se danes oglasim. Ne bom vam pisal
o kmetovanju, ker sem v tem še neizku-
šen, temveč o nečem drugem. Fant! Go-
tovo si že imel v rokah naš dnevnik. Ti
časopisi imajo na razpolago mnogo pro-
stora. Tam si gotovo opazil na več me-
stih med novicami tiskano tole: V B. si
je pogнал strel v glavo N. N. Bil je takoj
mrtev. Vzrok neznan. Ali pa: N. N. je
danes izpil večjo količino strupene te-
kočine. Vzrok: nesrečna ljubezen. Človek
bi mislil, da se to godi samo v mestih.
Pa temu ni tako. Ta samomorilna kuga
se je že zelo razlezla na deželo, kjer
vendar ni ljudstvo tako pokvarjeno. Sli-
šijo se glasovi, da bo treba nekaj storiti
proti temu. Toda vse ne bo koristilo nič,
ako bodo časopisi še v naprej tako ne-
moteno priobčevali take slučaje. Sedaj
pa še nekaj. Kaj je s samomorilčevo du-
šo? Vera nam izrecno pravi, da je samo-
mor nedopusten. Samomori ne
bodo ponehali prej, dokler
ne bo naša mladina bolj ver-

ska vzgojena. Če mi fantje pod lipo
in pa g. urednik dovolijo, se še oglasim.
Janko M.

Na občnem zboru Kmetijske zveze dne
10. decembra v Mariboru sem bil. Koliko
navdušenja in smisla za kmetijski pro-
gram! Pomembne smernice so se dolo-
čile za bodoče. Fantje, ki se zbirate
Pod lipo, ali veste in se zavedate, koli-
ke naloge nas čakajo pri uresničevanju
teh smernic? — Jože iz Voseka.

KATOLIŠKA AKCIJA

Na občnem zboru Prosvetne zveze se
je izvolil sledeči odbor: dr. J. Hohnjec,
predsednik; dr. J. Jeraj, I. podpredsed-
nik; dr. F. Vatovec, II. podpredsednik;
J. Kavčič, tajnik; J. Malešič, blagajnik;
dr. Fr. Sušnik, knjižničar; J. Stabej,
prof. šedivy in M. Krajnc, odborniki;
msrg. Vreže, župnik Fr. Gomilšek, rav-
natelj Hrastelj, prof. Cajnkar, prof. Bab-
šek in M. Geratič, namestniki. Pregled-
niki: dr. Mirt, dr. Kovačec in prof. Ži-
vovrtnik. Razsodišče: dr. Jerovšek, dr.
Leskovar, dr. Juvan, dr. Vebler in J.
Barle. — Novi odbor pojde z vsemi si-
lami na delo, da se poglobi delo raz-
širjevanja katoliške prosvete.

Na Čehoslovaškem je organizirana ka-
toliška mladina v več zvezah, in sicer
»Združenju katoliške mladine«, v kateri
se zbirajo mladi meščani. »Mladem na-
raščanju«, kjer se zbira katoliško usmer-
jeno dijaštvo ter večjem številu telo-
vadnih in sportnih zvez (Orlovska zve-
za, Skautska zveza).

Žrebanje za nagrade agitatorjem
bo koncem februarja oziroma
začetkom marca.

Če pojde po sreči bo v tem
letu z Našim Domom vred izha-
jala redna priloga z igrami.

ZRNO DO ZRNA ...

Pax Romana je mednarodno združe-
nje katoliškega dijaštva; označba pome-
ni toliko kot rimski mir ter je v njej
zapopaden celoten program vseh dija-
ških katoliških organizacij širom ve-
soljstva, ki je: mir Kristusov v kralje-
stvu Kristusovem. To pomembno zdru-

ženje ima svoje mednarodno tajništvo s sedežem v Freiburgu v Švici.

Domogoj se naziva društvo zagrebskih katoliških vseučilišnikov.

Ku-kluks-kan je tajna politična organizacija v Zedinjenih državah. Njeni člani se shajajo po noči v čudnih oblekah in s krinkami na obrazu. Z nasilnimi sredstvi se borijo proti vsem tujim plemenom, zlasti proti črnecem.

Orografija je veda, ki se bavi z obliko, sestavo, obsegom ter postankom planin.

Mo-Fjord je zelo zanimivo jezero blizu norveškega jezera Bergen; vsebuje namreč kar tri vrste vode, in sicer se nahaja zgoraj sladka voda, kjer živijo samo sladkovodne ribe; srednjo plast izpolnjuje morska voda, ki prihaja iz morja; spodnja plast pa se imenuje »plast smrti«, kjer pa ribe sploh ne vzdržijo. Najzanimivejše pri vsem tem je, da se omenjene plasti niti najmanj med seboj ne spremešajo.

IZ VSEH VETROV

Samostojni telefon. Nemški tehnični listi poročajo, da je bil v Berlinu pred kratkem pripravljen zelo koristen izum. Poleg telefona se montira pisalni stroj, ki se v odsotnosti gospodarja na ponovno zvonjenje avtomatično priklopi k aparatu in s pomočjo vmesnega gramofonskega traka zapiše še dobesedno vse telefonsko poročilo. Tehnični in pridobitni krogi kažejo veliko zanimanje za novi izum, ki bo nedvomno prinesel izumitelju milijonsko imetje.

Leteči človek. Neki italijanski inženir iz Genove je prišel na dan z velikansko iznajdbo. Posrečilo se mu je sestaviti majhen stroj, teža 30 kg, ki se pritrdi pod ramena in človek se lahko dvigne v zrak in leti s hitrostjo 60 kilometrov na uro. Stroj ima tudi krila kot letalo in majhen motor za pogon. Torej ne bo dolgo, pa bomo letali po zraku.

Zakladi v Donavi. Ogrski zgodovinarji se bavijo v najnovejšem času z načrtom, da bi dvignili iz Donave dve ladjii, natočeni z velikimi zakladi, ki so jih potopili pred 400 leti v Donavi. Ko je namreč po nesrečni bitki pri Mohaču leta 1526 kralj Ludvik II. nenadoma umrl, je pobegnila njegova soproga, sestra avstrijskega cesarja Ferdinanda I., pred Turki in je ukazala vse premoženje kraljevske rodbine natovoriti na 72 ladij in odpeljati v Bratislavo (Pressburg). Od 72 ladij pa dve nista dospeli v Bra-

tislavo, ker jih je dal potopiti veliki nasprotnik Habsburžanov na Grškem knez Zapolja. Zanimivo je, da so celo v mirovnih pogodbah (za Madjarsko podpisanih v Trianonu) zavezniki priznali Ogram pravico do teh zakladov. Ne vedo pa še, kakšno vrednost imajo potopljene zakladi, ali le zgodovinsko ali pa tudi denarno.

Stroj za proizvajanje svile. Na toletni razstavi kemičnih priprav v Frankfurtu ob Majni je bil razstavljen tudi stroj za proizvajanje umetne svile iz celuloze, ki je proizvaal vsako minuto za 6000 metrov. Tako daje ta skrivnostni stroj vsak dan iz sebe toliko svile, da se lahko izdelata na tisoče parov ženskih nogavic. V dobi strahotnega razkošja živimo...

Zagonetni rastlinski strupi. V Ameriki raste rastlina (rhus toxicodendron), ki povzroča nevarne kožne bolezni. Strup, ki se nahaja v tej rastlini, se imenuje »toxicodendrol«. Ta strup spada med najhujše strupe. Neki znanstvenik si je dal komaj desetino miligrama tega strupa na roko in prav kmalu se mu je na koži izpustilo na stotine mehurčkov, roka pa mu je močno zatekla. Pri nekem drugem poskusu so dali človeku na roko le dvestoti del miligrama tega strupa in roka je takoj začela otekati, od samih bolečin pa človek ni mogel spati.

GOSPODARSKI UTRINKI

Sadjarški stroji. V velikih skladiščih, odkoder odpošiljajo velike količine sadja v inozemstvo, imajo posebne stroje, ki ločijo sadje po debelosti, in druge, ki plodom obrišejo prah. Kot je znano, je trgovina s sadjem tako urejena, da se na trge v isti posodi pošiljajo popolnoma enaki plodovi. Tako odbrano sadje doseže mnogo višje cene kot mešano, to je debelo in drobno skupaj.

Polže uničiš, če raztrosiš mad vrtnimi gredicami in po njih drobno zmletega kajnita ali silvinita (= nizkoodstotna kalijeva sol). S temi gnojili vrt pognojíš, vrhu tega pa pogine vsak polž, ki pride v dotiko le z drobcem teh soli. Polži se ožgejo in poginejo.

Razkuževanje žitnega semena z galico. Z galico uničujemo snetljivost; delamo pa tako-le: V 50 litrih vode raztopi ¼ kg modre galice (dobiš ½ % raztopino modre galice) in ta raztopina zadostuje za 100 kg žitnega semena. V raztopino stresi žito in ga pusti notri 12, največ 16 ur. Zmes večkrat premešaj od od-

strani vse zrnje, ki bi plavalo na vrhu. Potem odlij tekočino. Dobro storiš, če oplakneš žito še s 6% apneno raztopino (na 10 litrov vode po 60 dkg apna). Zrnje v apneni raztopini parkrat premešaj in ga pusti v njej pet minut, potem ga pa razprostri po kakem podu, da se osuši. Osušeno zrnje čim prej posej, in sicer moraš posejati eno desetino več kot navadno, ker je zrnje lahko zgubilo na kalivosti.

Hočeš saditi breskve? Če se hočeš resno pečati z breskvami, potem se za vedaj, da zahteva ta sadna vrsta predvsem mnogo ljubezni, potem pa poznanje rastline, njenih potreb in sovražnikov. Brez tega ne gre, rajši jih ne sadi.

Umetna gnojila in vrt. Vrt mora imeti rahlo zemljo, bogato na redilnih snoveh. Brez hlevskega gnoja ne moremo izhajati na vrtu, posebno ne pri težkih zemljah. Hlevski gnoj pa je treba raztrositi in podkopati že v jeseni, da črez zimo razpade in nudi mladim rastlinam takoj spomladi dovolj hrane. Če pa hočemo imeti iz vrta velike pridelke, moramo pomagati tudi z umetnimi gnojili. V ta namen raztrosimo na 1 ar (100 m²) po 4 do 6 kg superfosfata, 2 do 4 kg kalijeve soli in po 4 do 6 kg žveplenokislena amonijaka. Imenovana umetna gnojila lahko premešamo, potem pa jih raztrosimo in podgrebemo par dni pred setvijo, oziroma saditvijo.

Prevoz sadja na velike razdalje. V Evropo prevažajo meso iz Argentine in Avstralije v ledu, ki postaja zelo važen tudi za prevoz sadja. Jabolka iz južne Afrike prihajajo v Evropo v hladilnih ladjah, kjer z ledom vzdržujejo vedno enako toploto. Danes rabijo hladilnice tudi za prevoz sadja po železnici, četudi ne rabijo posebnih hladilnih vagonov. Izkustvo namreč pravi, da potrebuje sadje skoraj teden dni, da se povrne v prejšnje stanje, če smo ga hranili skozi 36 ur pri 1° pod ničlo. Tako pripravljene breskve pridejo iz Italije v Berlin popolnoma sveže.

Moka, oziroma škrob v koruznem zrnju se tvori v listih in gre potem po listih v klas in v zrno. Zato ne smemo koruzi odrezovati zelenih listov, posebno ne v bližini klasa. Dotične liste lahko odstranimo šele takrat, ko zažnejo rumeneti klasni listi. Kdor zgoraj obreže koruzno slamo, bo imel slabo razvito zrnje.

Shranitev fižola stročnika za zimo. Trenotno je velika obilica zelenega fižola stročnika, katerega ni mogoče takoj porabiti in tudi ne prodati. Lahko

ga shranimo za zimo, in sicer v dveh oblikah: 1. sušenega: fižol stročnih očistimo za kuho, potem ga pa sušimo na preprihmem prostoru, kamor nimajo dostopa solnčni žarki. V par tednih bo fižol toliko suh, da ga lahko shranimo v vreči, katero kam obesimo. V zimskem času nam je tak fižol izborna zelenjad. Prejšnji večer naj gospodinja posušeno stročje opere v mlačni vodi, potem naj ga dene močit, drugi dan pa skuha kot sedaj stročje za solato. 2. kisanega: stlačijo za kuho očiščeno stročje v velike lonce (večje količine v čerbiče in kadi), zalij s 5% slano vodo, katero dobiš, če raztopiš v litru vode 5 dkg navadne kuhinjske soli. Lonec zaveži s pergamentnim papirjem, čerbiče in kadi pa tako zadela kot pri kisanju zelja.

Nekaj o gnojiščih. Solnce pripeka na gnojišča, ker niso zavarovana z blagodejno senco bližnjih dreves. Radi velike zaposlenosti strese živinorejec gnoj kar tja v lužo in se ne briga več zanj. Ni prav tako. Gnojišča bi morala biti zasenčena z drevjem, in sicer so najprikladnejši orehi. Orehova drevesa so tudi v kras domovju in dajejo dober sad. Razvežen gnoj zgubi tudi mnogo na vrednosti. Gnojišče je kmetovalčev zlati rudnik in zato bi moral kmet paziti, da se iz gnoja ne zgubi dušik v obliki zaudarjajočega amonijaka. Če že nimaš časa, da gnoj lepo zložiš in steptaš, vrzi nanj vsaj nekaj lopat zemlje, ki jo pozneje lahko uporabiš v vrtu ali za njivo in travnik. Zapomni si, da raste kmetovo blagostanje iz malenkosti.

NA KNJIŽNEM TRGU

1. **Otroci naše ljube Gospe** — roman po Andersenu, ki je izhajal v podlistku »Nedelje«, je izšel v ponatisu. Povest je izredno živahna, prestavljena v razmere na Štajerskem-Koroškem. Vsaki knjižnici in vsakemu, ki ljubi lepo povest, bo knjiga dobrodošla. Komisijsko založbo ima Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Cena knjigi broš., Din 15.— in vez. Din 26.—.

2. **Franc Kolenc, Kraljica Estera.** Cena je Din 15.—. Dobi se: Jugoslovanska knjigarna in Nova založba Ljubljana, Cirilove knjigarne v Mariboru in Prekmurska tiskarna Murska Sobota.

3. »A njega ni...« je povest, ki pretresa človeka v dno duše. Kdor si želi za dolge zimske večere lepega branja, si jo naj nabavi. Za Miklavževo in božično darilo je kakor nalašč. Dobi se v Cirilovih knjigarnah v Mariboru. Cena samo 15 Din.

4. **Novi načrt Ljubljane s seznamom ulic.** Lični in vseskozi natančni ter naj-novejšemu stanju odgovarjajoči načrt stolnega mesta ljubljane, ki sta ga sestavila M. Černe in M. Tomšič, in ki ga je izdal Mestni gradbeni urad, je nedavno izšel v založbi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani. Tisk v petih barvah je vse hvale vredno oskrbela Jugoslovanska tiskarna. Cene so sledeče: Sam seznam 5 Din. Načrt v petih barvah s seznamom 20 Din, načrt, nalepljen na karton s seznamom 35 Din, nalepljen na platno v žepni obliki s seznamom 45 Din, na platnu s palicami s seznamom 55 Din. Za one, ki so načrt sami že kupili, pa je sedaj seznam na razpolago za 5 Din. Naroča se tudi v Cirilovi knjižarni v Mariboru.

5. **Prosvetna knjižnica,** ki jo izdaja mariborska Prosvetna zveza, vrši s svojimi perečimi ter poučnimi prispevki veliko prosvetno delo širom Slovenije; od vsepovsod se javljajo z naročili, celo iz Zedinjenih ameriških držav, kjer imajo naši izseljenci svojo močno katoliško organizacijo. Vsak zvezek vsebuje zadaj navodila za prosvetne tekme fantov, včlanjenih pri katoliških izobraževalnih društvih. Naj ne bo fanta, ki ne bi imel vseh zvezkov Prosvetne knjižnice, ki se naroča pri mariborski Prosvetni zvezi, Aleksandrova cesta 6. Zvezek stane samo en dinar.

ZA SMEH IN ZABAVO

Smola. Nace in Bine sta se pozno zvečer vračala domov; megla je tako gosta, da ne vidiš za korak pred seboj. »Roke kvišku«, je nenadoma razlegnilo in pred njima sta stala dva rokovnjača. Bine je na mah spoznal položaj, navalil na enega od obeh, ga potolkel na tla ter ga mikastil tako dolgo, dokler ga ni oni spodaj zaprosil za milost. »Nace, Nace«, je je klical in vpil celo pot; zaman. Naceta ni bilo od nikoder. Iz previdnosti jo je namreč Nace brž ubral po drugi poti proti domov. Naslednjega jutra pa sta se Nace in Bine našla v krčmi. »Potolkli so me pošteno in spremikastili«, je dejal Nace. »Zakaj si pobežnil? Jaz sem svojega nasprotnika skoraj do mrtvega izprebil; če bi ne bil ti pobežnil, bi tudi drugemu lahko potipala rebra... Toda, da ti dokazem svojo hrabrost,« je s poudarkom velel Bine, »glej tukaj kos srajce, ki sem mu ga bil odtrgal za spomin.« Nace zabulji oči in motri kos odtrgane srajce ter

se ne more prav zavesti. »Za božjo voljo, pa to je kos moje srajce...«

Doktor Clemenceau, sloviti francoski zdravnik in državnik je baš ordiniral, ko sta prišla k njemu dva moža; prvi je tožil, da ga boli v prsih. »Slecite se!« je dejal Clemenceau ter ga natančno preiskal. Medtem, ko mu je napisal zdravila, je ukazal, naj puste drugega v ordinacijsko sobo; ne da bi ga bil pogledal, mu je kar velel, naj se sleče. Ko je prvi pacient odšel, se je Clemenceau obrnil k novodošlemu, ki je slečen stal v kotu. »Kaj pa z vami; ali bole tudi vas prsi?« — »Oh ne; vaše blagorodje! Prišel sem le po vaše priporočilo, ker bi rad dobil službo na pošti.«

Nemškega kralja Friderika Viljema IV. je na potovanju pozdravil superintendant z besedami: »Pozdravljajo te tisoči, tisoči in zopet tisoči.« — »Hvala«, ga je prekinil kralj. »Pozdravite jih tudi z moje strani, ampak vsakega posebej.«

Židova previdnost: »Kaj je Izak, da si oblekel to suknjo?« — »Veš, Moric; ladja se tako sumljivo ziblje, in... najprej žene rešujejo.«

Bomo videli. Dva znanca v razgovoru: »Ali je vaš pokojni stric do zadnjega bil pri popolni zavesti?« — »Ne vem; jutri odpremo namreč šele njegovo oporoko.«

Vsak po svoje. »Torej, gospod doktor, je slepo črevo nepotrebno? Ali je mogoče živeti tudi brez njega?« — »Bolniki bi že mogli; kirurgi pa — ne.«

Zlo mode. Kupec: »Zares čudno, da si v vaši trgovini ne morem izbrati klobuka, ki bi mi lepo pristojal.« Klobučar: »To je pa radi tega, veste, ker imamo v naši trgovini klobuke po najnovejši modi; naša glava pa je medtem že davno prišla iz mode.«

V šoli. Učitelj: »Dobro pazite sedaj; doslej smo se učili računati na pamet, a sedaj bomo pišaje na tablicah. Torej, kaj sem sedaj rekel? Ponovi Jürek!« Jürek: »Doslej smo računali na pamet; a odslej na tablici — brez pameti.«

Prijatelji med seboj. »Dober dan, dragi prijatelj!« — »O živijo; dober dan! — Ali bi mi lahko posodil na primer 100 dinarjev?« — »Obžalujem; prav rad bi posodil, pa nimam slučajno pri sebi.« — »Pa doma?« — »O, doma — doma; hvala lepa na vprašanju; vsi so živi in zdravi...«

Sram. Sodnik: »Ali se ne sramujete, da ste radi niklaste ure izvršili pogrešek tatvine?« Obtoženec: »Verujte, gospod sodnik; sram me je bilo... precej bolje bi bilo, da bi bil nek zlat prstan...«

KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim,
učinkovitim in rentabilnim dušičnim
gnojilom

domačega proizvoda!

Z apnenim dušikom
ne dajemo zemlji samo dušika,
marveč tudi apna.

Tudi
žlahtna vinska trta
je za apnení dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o
potrebni količinah, o rentabil-
nosti, dobaviteljih, uspehih in
cenah apnenega dušika daje
proizvajalec:

Tvornica za dušik d.d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica

„Nitrofoskal Ruše“,

napravljena na poseben paten-
tiran način iz gnojil:

apneni dušik + kalijeva sol + superfosfat